

Metodické setkání projekt MPSV a KÚ (MHMP)

5. – 6. 6. 2025
Hradec Králové

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Odbor rodinné politiky, ochrany dětí a sociálního začleňování

Legislativní změny

Zákon č. 78/2025, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další zákony v souvislosti s potíráním domácího násilí – účinnost od 1. 7. 2025

➤ Část první – změna občanského zákoníku

§ 3021

Domácí násilí

(1) Domácím násilím se rozumí násilné jednání vůči oběti v jakékoli formě, při kterém zpravidla dochází ke zneužívání moci nebo nerovného postavení a kterým

a) bylo nebo mělo být neoprávněně zasaženo do její tělesné integrity,

b) bylo nebo mělo být neoprávněně opakovaně nebo vážně zasaženo do její duševní integrity, svobody nebo důstojnosti, zejména v intimní oblasti, do její vážnosti, cti nebo soukromí nebo

c) byla vážně ohrožena nebo narušena její schopnost uspokojovat své základní potřeby nebo základní potřeby členů společné domácnosti.

(2) Obětí domácího násilí může být

a) osoba, která s osobou dopouštějící se domácího násilí žije nebo žila ve společné domácnosti, nebo kterou opakovaně a dlouhodobě navštěvuje,

b) osoba blízká nebo ten, kdo jí dříve byl, nebo rodič společného dítěte nebo ten, kdo s osobou dopouštějící se domácího násilí vykonává rodičovskou odpovědnost.

(3) Ustanovení § 751 až 753 se použijí obdobně v případě společného bydlení jiných osob, než jsou manželé.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

 účinnost od 1. 10. 2025.

§ 4

Příjem

(1) Pro účely stanovení rozhodného příjmu se za příjem považují

a) z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny,

1. příjmy ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmů, s **výjimkou příjmů nezaopatřených dětí**,
2. příjmy ze samostatné výdělečné činnosti podle zákona o daních z příjmů, s výjimkou příjmů nezaopatřených dětí,
3. příjmy z nájmu podle zákona o daních z příjmů,
4. ostatní příjmy podle zákona o daních z příjmů,

b) z příjmů, které jsou podle zákona o daních z příjmů osvobozeny od daně z příjmů,

1. **příjem stanovený soudem v rámci plnění z vyživovací povinnosti** nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí, s výjimkou uvedeného příjmu poskytnutého v rozhodném období z příjmů osoby, která se pro účely stanovení rozhodného příjmu považuje za člena stejné domácnosti s osobou, které toto výživné mělo být plněno,
2. **příjem sjednaný dohodou rodičů bez schválení této dohody soudem v rámci plnění z vyživovací povinnosti** nebo obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí, s výjimkou uvedeného příjmu poskytnutého v rozhodném období z příjmů osoby, která se pro účely stanovení rozhodného příjmu považuje za člena stejné domácnosti s osobou, které toto výživné mělo být plněno; **za tento příjem se považuje na první vyživované dítě 2 500 Kč a na každé další vyživované dítě 1 000 Kč**, není-li tento příjem sjednán ve vyšší výši,

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávkce státní sociální pomoci

→ účinnost od 1. 10. 2025.

§ 4

Příjem

(1) Pro účely stanovení rozhodného příjmu se za příjem považují

...

c) dávky nemocenského pojištění a důchodového pojištění,

d) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,

e) příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v písmenech a) až d) v částce, v jaké byly vyplaceny, popřípadě po odpočtu výdajů, daní z příjmů fyzických osob nebo obdobných daní v zahraničí a pojistného podle písmen a) a b), nebyly-li tyto příjmy už započteny podle písmen a) až d),

f) dávky státní sociální podpory s výjimkou porodného, pohřebného a příspěvku na vysokoškolské studium, **opakující se zaopatřovací příspěvek, odměna pěstouna a příspěvek při pěstounské péči,**

g) příjem plynoucí z důvodu péče o jinou fyzickou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, je-li tato péče vykonávána fyzickou osobou, která není členem domácnosti,..

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 7

Zranitelná osoba

- (1) Zranitelnou osobou se pro účely tohoto zákona rozumí
- a) osoba starší 68 let,
 - b) poživatel starobního důchodu,
 - c) osoba invalidní ve druhém nebo třetím stupni,
 - d) osoba pobírající peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem,
 - e) **rodič pečující o dítě mladší 4 let věku nebo osamělý rodič pečující o dítě mladší 7 let věku,**
 - f) osoba osobně pečující o dítě ve věku do 10 let závislé na pomoci jiné osoby ve stupni I nebo osoba osobně pečující o osobu závislou na pomoci jiné osoby ve stupni II nebo vyšším, a to pokud v žádosti o příspěvek na péči byla uvedena nebo po přiznání příspěvku na péči příslušnému orgánu ohlášena jako osoba poskytující pomoc,
 - g) poživatel příspěvku na péči ve stupni II nebo vyšším,
 - h) **nezaopatřené dítě,** nebo
 - i) pozůstalý manžel nebo partner, a to po dobu 12 kalendářních měsíců od měsíce následujícího po měsíci, kdy jeho manžel nebo partner zemřel.
- (2) **Za zranitelnou osobu může být z důvodu péče o děti v rámci jedné domácnosti považován jen jeden z rodičů.**

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 10

Domácnost a členové domácnosti

- (1) Domácnost je tvořena členy domácnosti.
- (2) Má se za to, že členy domácnosti jsou
 - a) **rodiče a jejich nezaopatřené děti**; zletilé nezaopatřené dítě není členem domácnosti rodičů, pokud je členem domácnosti s manželem, s partnerem nebo jinou osobou, se kterou společně hradí náklady na své potřeby,
 - b) manželé nebo partneři,
 - c) **rodiče a jejich nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené**,
 - d) rodiče a jejich zletilé děti, pokud zletilé dítě s rodiči společně bydlí a není členem domácnosti s manželem, partnerem nebo jinou osobou, se kterou společně hradí náklady na své potřeby,
 - e) jiné osoby, které společně s fyzickými osobami uvedenými v písmenech a), b), c) nebo d) bydlí a hradí společně s nimi náklady na své potřeby, nebo
 - f) jiné fyzické osoby, které spolu bydlí a společně hradí náklady na své potřeby.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 10

Domácnost a členové domácnosti

(3) Nezletilé nezaopatřené dítě, které bylo

a) na základě rozhodnutí příslušného orgánu svěřeno do péče jednoho z rodičů, není členem domácnosti druhého rodiče,

b) rodičům svěřeno do společné nebo střídavé péče, je členem domácnosti rodiče určeného na základě písemného souhlasného prohlášení obou rodičů; toto souhlasné prohlášení mohou rodiče měnit nejdříve po uplynutí 3 kalendářních měsíců; v případě, že rodiče dětí svěřených do společné nebo střídavé péče nedají souhlasné prohlášení o tom, které domácnosti je dítě členem, **považuje se dítě 3 kalendářní měsíce za člena domácnosti jednoho z rodičů a další 3 kalendářní měsíce za člena domácnosti druhého z rodičů.**

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 10

Domácnost a členové domácnosti

(4) Za rodiče se pro účely tohoto zákona považuje i

- a) **osoba, jíž bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,**
- b) **manžel nebo partner** rodiče, který má dítě v péči, nebo fyzické osoby, jíž bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,
- c) **vdovec nebo vdova** po rodiči, který měl dítě v péči, nebo fyzické osobě, jíž bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, a to po dobu, po kterou o dítě pečují,
- d) **druh nebo družka** rodiče, který má dítě v péči, nebo fyzické osoby, jíž bylo nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 10

Domácnost a členové domácnosti

- (5) Rozhodnutím příslušného orgánu o svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů se pro účely tohoto zákona rozumí
- a) rozhodnutí soudu o svěřením dítěte **do péče jiné osoby,**
 - b) rozhodnutí soudu o **osvojení** dítěte,
 - c) rozhodnutí soudu o předání dítěte do **péče budoucího osvojitele,**
 - d) rozhodnutí soudu o předání dítěte osvojiteli do **péče před osvojením,**
 - e) rozhodnutí soudu o jmenování fyzické osoby **poručníkem** dítěte,
 - f) rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do **pěstounské péče a do pěstounské péče na přechodnou dobu,**
 - g) rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do **předpěstounské péče** zájemci o pěstounskou péči,
 - h) rozhodnutí soudu o nařízení **předběžného opatření o péči o dítě,**
 - i) **vyjádření obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 16a odst. 3 zákona o sociálně právní ochraně dětí,** a to po dobu, po kterou probíhá soudní řízení o pěstounské péči, předpěstounské péči nebo o jmenování poručníka dítěti.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 11

Zvláštní ustanovení o členech domácnosti

(1) Nezletilé dítě, které není nezaopatřeným dítětem a které uzavřelo **smlouvu o poskytování ochrany a pomoci v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí**, tvoří jednočlennou domácnost.

(2) Za člena domácnosti se nepovažuje

a) **dítě, které je na základě rozhodnutí příslušného orgánu nebo dohody s rodičem v plném přímém zaopatření ústavu nebo jiného zařízení pro péči o děti a mládež**; za plné přímé zaopatření se považuje zaopatření v ústavu nebo jiném zařízení pro péči o děti a mládež, poskytuje-li tento ústav nebo jiné zařízení dětem stravování, ubytování a ošacení,

b) osoba, která je ve vazbě, ve výkonu ochranného opatření zabezpečovací detence, nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, a osoba, která vykonává ochranné léčení ústavní.

(3) Osoba uvedená v odstavci 2 se nepovažuje za člena domácnosti ode dne následujícího po uplynutí prvního kalendářního měsíce po měsíci, ve kterém nastala skutečnost podle odstavce 2.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávkce státní sociální pomoci

§ 14

Pracovní aktivita

- (1) Člen domácnosti je pracovně aktivním, pokud je
- a) v základním pracovněprávním vztahu, služebním poměru nebo jiném obdobném vztahu alespoň v rozsahu 30 hodin měsíčně,
 - b) osobou samostatně výdělečně činnou podle zákona o důchodovém pojištění,
 - c) **osobou s nárokem na odměnu pěstouna, osobou pečující o nezletilé nezaopatřené dítě poskytující nezprostředkovanou pěstounskou péči nebo osobou, která má dítě svěřeno do péče podle § 953 občanského zákoníku, pokud má toto dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, a to nejdéle po dobu 2 let od prvního dne kalendářního měsíce, za který poprvé náležel příspěvek na úhradu potřeb dítěte; podmínka nároku na příspěvek na úhradu potřeb dítěte se považuje za splněnou po dobu, po kterou tento příspěvek nenáleží z důvodu souběhu s důchodem nebo výživným stanoveným soudem.**

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 20

Byt

Pro vznik a trvání nároku na dávku musí byt, ve kterém členové domácnosti bydlí, splňovat tyto požadavky:

- a) je podle stavebních předpisů jako byt zkolaudován,
- b) je uzavíratelný a uzamykatelný, je osazen funkčními dveřmi a okny,
- c) má alespoň jednu obytnou místnost, která splňuje požadavky stavebního zákona,
- d) má v bytě samotném nebo v jeho příslušenství neomezeně přístupným osobám užívajícím byt k bydlení záchod a koupelnu, které jsou provozuschopné,
- e) má vyčleněný prostor na vaření a přípravu jídla,
- f) je napojen na zdroj pitné vody nebo má zajištěn neomezený přístup k pitné vodě,
- g) je v souladu s energetickým zákonem připojen k distribuční soustavě elektřiny nebo k výrobně elektřiny, a má tak zajištěn neomezený přímý přístup k elektrické energii,
- h) má zajištěno dostatečné větrání obytných místností venkovním vzduchem a vytápění v souladu s normovými hodnotami a s možností regulace vnitřní teploty,
- i) nemá závady ohrožující život nebo zdraví osob a
- j) byla v něm řádně provedena protiepidemická opatření, byla-li nařízena.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 21

Posuzování bytu

(1) Má-li Úřad práce při vyhodnocování nároku na dávku nebo v průběhu výplaty dávky pochybnost, zda byt splňuje požadavky podle § 20, provede **šetření na místě** za účelem posouzení těchto skutečností. Posouzení, zda byt splňuje požadavek podle § 20 písm. i), provádí pro účely tohoto zákona na dožádání Úřadu práce **obecní stavební úřad**. Posouzení, zda byt splňuje požadavek podle § 20 písm. j), provádí pro účely tohoto zákona na dožádání Úřadu práce **orgán ochrany veřejného zdraví**. Při provádění posouzení podle věty druhé a třetí se postupuje podle kontrolního řádu.

(2) Pokud Úřad práce zjistí, že byt nesplňuje některý z požadavků podle § 20, stanoví příjemci dávky lhůtu, ve které má zjednat nápravu tohoto stavu, pokud je zjednaní nápravy možné.

(3) Úřad práce informuje bezodkladně o skutečnosti, že byt nesplňuje některý z požadavků podle § 20, a o lhůtě ke zjednaní nápravy podle odstavce 2

- a) příjemce dávky, kterého současně informuje o případných následcích podle § 34 odst. 4,
- b) vlastníka bytu,
- c) obecní úřad obce s rozšířenou působností a pověřený obecní úřad s podnětem k zahájení sociální práce za účelem řešení bytové situace osob, které obývají tento byt,
- d) **orgán sociálně-právní ochrany dětí, pokud je členem domácnosti nezletilé dítě.**

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 18

Složky dávky

(1) Dávka je tvořena 1 až 4 složkami, kterými jsou

a) složka zohledňující náklady na bydlení (dále jen „**složka na bydlení**“),

b) složka zohledňující náklady na živobytí (dále jen „**složka na živobytí**“),

c) složka zohledňující řádnou výchovu nezaopatřeného dítěte (dále jen „**bonus na dítě**“) a

d) složka zohledňující příjmy z pracovní aktivity (dále jen „**pracovní bonus**“).

(2) Výše dávky na kalendářní měsíc se stanoví jako součet jednotlivých složek dávky, který se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 36

Výše složky na živobytí

- (1) Složka na živobytí činí rozdíl mezi součtem částek na životní potřeby členů domácnosti a rozhodným příjmem domácnosti, od kterého se odečte 30 % tohoto příjmu.
- (2) Částka na životní potřeby člena domácnosti činí,
- a) **u nezaopatřeného dítěte částku životního minima podle zákona o životním a existenčním minimu,**
 - b) u osoby, která není uvedena v písmenu a), je pracovně aktivní nebo je zranitelnou osobou, částku existenčního minima podle zákona o životním a existenčním minimu,
 - c) u osoby, která není uvedena v písmenech a) nebo b), 0 Kč.
- (3) Částka na životní potřeby osoby uvedené v odstavci 2 písm. b) se v kalendářním měsíci, ve kterém osoba plní podpůrný plán, a v kalendářních měsících předcházejících zpracování podpůrného plánu navyšuje o rozdíl mezi životním minimem osoby a existenčním minimem.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 38

Bonus na dítě

Bonus na dítě je součástí dávky, pokud

- a) je členem domácnosti **nezaopatřené dítě**,
- b) rozhodný příjem domácnosti nepřesahuje čtyřnásobek částky životního minima domácnosti a
- c) každý člen domácnosti, který není zranitelnou osobou, je pracovně aktivní.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 39

Výše bonusu na dítě

- (1) Výše bonusu na dítě činí součet částek na nezaopatřené dítě podle odstavce 2, které připadají na jednotlivé nezaopatřené děti, které jsou členy domácnosti.
- (2) Částka na nezaopatřené dítě v domácnosti s rozhodným příjmem
 - a) mezi částkou rovnou trojnásobku částky životního minima domácnosti a částkou rovnou čtyřnásobku částky životního minima domácnosti činí částku, která je součinem částky 1 000 Kč a koeficientu, který je roven rozdílu mezi číslem 4 a podílu rozhodného příjmu a částky životního minima domácnosti,
 - b) mezi částkou vyšší než 1,43násobek částky životního minima domácnosti a částkou nižší než trojnásobek částky životního minima domácnosti činí částku 1 000 Kč,
 - c) do částky, která je rovna 1,43násobku částky životního minima domácnosti činí částku 500 Kč; jsou-li všichni členové domácnosti zranitelnými osobami, činí částku 1 000 Kč.
- (3) Do součtu podle odstavce 1 se nezapočítává částka podle odstavce 2 na nezaopatřené dítě, byla-li v případě člena domácnosti vyslovena pravomocným rozhodnutím jeho vina za spáchání přestupku zanedbávání péče o povinnou školní docházku takového dítěte nebo o povinné předškolní vzdělávání takového dítěte, a to po dobu 3 kalendářních měsíců ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 64

Mlčenlivost a předávání údajů

(3) Orgány státní sociální pomoci jsou povinny na výzvu poskytovat

a) orgánům sociálního zabezpečení a obecním úřadům údaje potřebné pro rozhodování o dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a o dalších sociálních dávkách a údaje o nezaopatřenosti dítěte,

b) obecním úřadům, obecním úřadům obcí s rozšířenou působností, pověřeným obecním úřadům a krajským úřadům a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí údaje potřebné pro účely sociálně-právní ochrany dětí,

...

g) soudům a správním orgánům údaje potřebné pro občanské soudní řízení, správní řízení soudní, správní řízení a řízení před Ústavním soudem,

...

i) veřejnému ochránci práv a **ochránci práv dětí** informace, které si vyžádají v souvislosti se svým šetřením.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

§ 74

Způsobilost činit úkony v řízení a zastupování

(1) Způsobilost činit úkony v řízení podle tohoto zákona samostatně má i nezletilé dítě, které není nezaopatřeným dítětem a které **uzavřelo smlouvu o poskytování ochrany a pomoci v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí.**

(2) Nezletilého člena domácnosti, který byl svěřen na základě rozhodnutí příslušného orgánu do péče jiné osoby a který nemá způsobilost činit úkony v řízení podle tohoto zákona samostatně, **zastupuje v řízení o dávce namísto zákonného zástupce osoba, které byl nezletilý člen domácnosti svěřen do péče nahrazující péči rodičů** na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

Zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální pomoci

ČÁST OSMÁ PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

§ 91

(1) Osobám, které jsou příjemcem přídatku na dítě, příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí nebo doplatku na bydlení, a osobám společně posuzovaným s příjemci těchto dávek vzniká nárok na dávku při splnění podmínek stanovených tímto zákonem nejdříve od 1. dubna 2026.

(2) Žádost o přiznání dávky podaná do 31. prosince 2025 příjemcem přídatku na dítě, příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí nebo doplatku na bydlení, nebo osobou společně posuzovanou s příjemcem některé z těchto dávek, se považuje za žádost o dávku na duben 2026

Legislativní změny

Zákon č. 152/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o dávce státní sociální pomoci

 účinnost od 1. 10. 2025.

➤ Část desátá – změna zákona o státní sociální podpoře

§ 2

Dávky státní sociální podpory jsou

- a) rodičovský příspěvek,
- b) porodné,
- c) pohřebné,
- d) podpora studujícího rodiče **(účinnost od 1. 9. 2026)** a
- e) příspěvek na vysokoškolské studium **(účinnost od 1. 9. 2027)**.

Legislativní změny

Zákon č. 152/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o dávce státní sociální pomoci

➤ Část desátá – změna zákona o státní sociální podpoře

§ 11 Nezaopatřené dítě

(1) Za nezaopatřené dítě se pro účely tohoto zákona považuje dítě do skončení povinné školní docházky, a poté, nejdéle však do 26. roku věku, jestliže

- a) se soustavně připravuje na budoucí povolání (§ 12 až 15), nebo
- b) se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, anebo
- c) z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Posuzování zdravotního stavu pro účely tohoto zákona upravuje zákon upravující organizaci a provádění sociálního zabezpečení⁵⁸).

~~(2) Po skončení povinné školní docházky se do 18. roku věku považuje za nezaopatřené dítě také dítě, které je vedeno v evidenci krajské pobočky Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.~~

~~(32) Za nezaopatřené dítě nelze však považovat dítě, které je poživitelem invalidního důchodu z důchodového pojištění pro invaliditu třetího stupně~~

Zákon č. 152/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o dávce státní sociální pomoci

➤ Část osmnáctá – změna zákona o sociálně-právní ochraně dětí

§ 42c

(1) Nejvyšší výši úhrady za péči o dítě, které nemá nárok na příspěvek na péči, nejvyšší výši úhrady za stravu a nejvyšší výši úhrady za ubytování dítěte, které není nezaopatřené, stanoví prováděcí právní předpis.

(2) Výše úhrady za péči o dítě, které má nárok na příspěvek na péči, se stanoví jako součet úhrady za péči podle odstavce 1 a poměrné části výše přiznaného příspěvku na péči odpovídající počtu dnů poskytnuté ochrany a pomoci dítěti zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc v období, na které je příspěvek na péči vyplácen.

~~(3) Pokud se zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc vyplácí přídavek na dítě podle zvláštního právního předpisu^{39d)}, snižuje se o jeho výši úhrada.~~

Zákon č. 152/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o dávce státní sociální pomoci

➤ Část osmnáctá – změna zákona o sociálně-právní ochraně dětí

§ 42d

(1) Výše úhrady se nevyžaduje nebo se sníží, jestliže by po jejím zaplacení příjem osoby povinné úhradou nebo osob společně s ní posuzovaných poklesl pod součet částky životního minima podle zákona o životním a existenčním minimu^{39f)} a ~~částky normativních nákladů na bydlení podle zákona o státní sociální podpoře,~~ **normativního nájemného a energetického paušálu podle zákona o dávce státní sociální pomoci.**

(2) Úhrada se rovněž nevyžaduje, jestliže

a) je osoba povinná úhradou nebo osoba s ní společně posuzovaná příjemcem dávky pomoci v hmotné nouzi ~~podle zvláštního právního předpisu^{39g)}~~ **státní sociální pomoci podle zákona o dávce státní sociální pomoci, jejíž součástí je složka na živobytí,**

b) by po snížení její výše podle odstavce 1 byla výše úhrady nižší než 100 Kč.

Legislativní změny

Zákon č. 152/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o dávce státní sociální pomoci

➤ Část osmnáctá – změna zákona o sociálně-právní ochraně dětí

§ 51

Povinnosti orgánů sociálně-právní ochrany při sdělování údajů

(5) Orgán sociálně-právní ochrany je povinen

a) na žádost poskytnout

1. soudu a správnímu úřadu údaje potřebné pro občanské soudní řízení a správní řízení,
2. orgánu činnému v trestním řízení údaje potřebné pro trestní řízení,
3. orgánu sociálního zabezpečení, **orgánu státní sociální pomoci**, orgánu pomoci v hmotné nouzi, orgánu rozhodujícímu o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a orgánu státní sociální podpory údaje potřebné pro rozhodování o sociálních dávkách, a to v rozsahu odpovídajícím potřebám řízení před těmito orgány,..

Zákon č. 152/2025 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o dávce státní sociální pomoci

➤ Část osmnáctá – změna zákona o sociálně-právní ochraně dětí

Čl. XXVIII

Přechodná ustanovení

1. Pokud se zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc vyplácí přídavek na dítě podle zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, snižuje se úhrada za péči o dítě o jeho výši.
2. Úhrada za péči o dítě podle zákona č. 359/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se nevyžaduje, pokud je osoba povinná úhradou nebo osoba s ní společně posuzovaná příjemcem dávky pomoci v hmotné nouzi podle zákona č. 111/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a tato dávka je vyplácena po 30. červnu 2025.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

➔ schválen v Poslanecké sněmovně ve 3. čtení, navrhovaná účinnost od **1. 1. 2026**.

Cílem návrhu je zjednodušit a zrychlit proces rozvodu manželství a úpravy poměrů nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu. V této souvislosti se navrhuje následující opatření:

1. Zrušení požadavku na zjišťování příčin rozvratu manželství. V rámci smluveného rozvodu se navrhuje upustit také od požadavku na zjištění existence rozvratu manželství. S tím souvisí také navrhovaná možnost upustit od výsledku manželů v řízení o rozvod manželství, pokud souhlas manželů s rozvodem manželství a shoda na trvalém, hlubokém a nenapravitelném rozvratu jejich manželství vyplývají z písemných podání nebo shodných tvrzení účastníků při jednání, o jejichž pravosti a pravdivosti nemá soud pochybnosti.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

2. Zachován má být požadavek, podle něhož je podmínkou rozvodu manželství soudní úprava poměrů nezletilého pro dobu po rozvodu, a to i v případě smluveného rozvodu. Mají-li manželé nezletilé dítě, navrhuje se ze zákona **spojit řízení o rozvod manželství s řízením o úpravě poměrů nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu**. Pokud jde o samotný průběh spojeného řízení, navrhuje se do něj vnést prvky, které jej učiní méně formální a potenciálně méně konfliktní.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

➔ navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 756 o.z.:

Soud, který rozhoduje o rozvodu manželství, zjišťuje existenci rozvratu manželství, ~~a přitom zjišťuje jeho příčiny, pokud dále není stanoveno jinak.~~ **Příčiny rozvratu zjišťuje, jen je-li manželem, který návrh na rozvod nepodal, tvrzeno, že je dán důvod pro zamítnutí návrhu podle § 755 odst. 2 písm. b).**

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 757 o.z.:

Smluvený rozvod manželství

(1) Připojí-li se manžel k návrhu na rozvod manželství, který podá druhý z manželů, ~~soud manželství rozvede, aniž zjišťuje příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé a nebo podají-li manželé návrh společný a je-li zjištěno shodné tvrzení manželů o rozvratu manželství a o záměru dosáhnout rozvodu, platí, že jsou podmínky podle § 755 odst. 1 splněny, pokud~~

- a) ~~ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé spolu déle než šest měsíců nežijí,~~
- b) manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, se dohodli na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil,
- c) manželé se dohodli na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení, a popřípadě výživného pro dobu po tomto rozvodu.

(2) Dohody uvedené v odstavci 1 písm. c) vyžadují písemnou formu a podpisy musí být úředně ověřeny.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 398a z.ř.s.:

Spojení řízení

(1) Mají-li manželé společné nezletilé dítě, je řízení o rozvod manželství spojeno s řízením, v němž má být rozhodnuto o úpravě jeho poměrů pro dobu po rozvodu, ledaže o úpravě těchto poměrů již bylo soudem prvního stupně vyhlášeno rozhodnutí ve věci samé. Není-li spojení řízení vhodné, může soud některou věc vyloučit k samostatnému řízení.

(2) Dosáhnou-li manželé o úpravě poměrů nezletilého dítěte dohody při jiném soudním roku podle § 468b, není třeba k rozhodnutí o rozvodu manželství nařizovat jednání. Soud manžele vyslechne při jiném soudním roku. Ustanovení § 389 odst. 1 věta druhá a § 389 odst. 2 se použijí obdobně.

(3) Právní moc rozsudku, jímž bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, nastane nejdříve s právní mocí rozhodnutí o úpravě poměrů jejich nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

3. V souladu s mezinárodními závazky ČR se rovněž navrhuje výslovně zakotvit **nepřijatelnost tělesného trestání dětí**. Jedná se o deklaratorní právní úpravu obsaženou v občanském zákoníku, na kterou by mělo být navázáno nelegislativními opatřeními. Navrhovanou úpravou se nemají zavést žádné nové sankce pro rodiče. Primárním cílem není trestat rodiče, ale podpořit výchovu prostřednictvím jiných výchovných prostředků než tělesných trestů.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 858 o.z.:

(1) Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v

a) péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví a péči o jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj bez tělesného trestání, duševního strádání a jiných ponižujících opatření,

b) ochraně dítěte,

c) udržování styku s dítětem, zahrnujícího osobní styk, nepřímý styk uskutečňovaný prostředky komunikace na dálku, vzájemné poskytování všech podstatných informací o dítěti mezi rodiči a poskytování všech podstatných informací o rodičích dítěti,

d) zajišťování výchovy a vzdělání dítěte,

e) určení místa bydliště dítěte,

f) zastupování dítěte a

g) spravování jmění dítěte.

(2) Rodičovská odpovědnost vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti.

(3) Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 884 o.z.:

(1) Rodiče mají rozhodující úlohu ve výchově dítěte. Rodiče mají být všestranně příkladem svým dětem, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.

(2) Výchovné prostředky lze použít pouze v podobě a míře, která je přiměřená okolnostem, neohrožuje zdraví dítěte ani jeho rozvoj a nedotýká se lidské důstojnosti dítěte. **Platí, že lidské důstojnosti dítěte se dotýká tělesné trestání, působení duševního strádání nebo jiné ponižující opatření.**

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

4. Navrhuje se **zrušit rozlišování forem péče na péči společnou, střídavou a péči jednoho rodiče** a rozlišování na rodiče, jenž má dítě v péči (tzv. rezidentní rodič), a rodiče, který má pouze právo styku s dítětem (tzv. nerezidentní rodič). Řízení o úpravě poměrů dítěte by nemělo být prostorem pro boj o název modelu péče o dítě (nejčastěji se jedná o sporné rozlišení asymetrické střídavé péče a péče jednoho rodiče s širokým stykem druhého rodiče). Rozvodem není rodičovská odpovědnost rodičů dotčena a o dítě by i nadále měli pečovat oba rodiče.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 888 o.z.:

~~Dítě, které je v péči jen jednoho rodiče, má právo stýkat se s druhým rodičem v rozsahu, který je v zájmu dítěte, stejně jako tento rodič má právo stýkat se s dítětem, ledaže soud takový styk omezí nebo zakáže; soud může také určit podmínky styku, zejména místo, kde k němu má dojít, jakož i určit osoby, které se smějí, popřípadě nesmějí styku účastnit. Rodič, který má dítě v péči, je povinen dítě na styk s druhým rodičem řádně připravit, styk dítěte s druhým rodičem řádně umožnit a při výkonu práva osobního styku s dítětem v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.~~

(1) Dítě má právo na rovnocennou péči obou rodičů, stejně jako rodiče mají právo na rovnocennou péči o své dítě.

(2) Nežijí-li rodiče dítěte spolu, je rodič povinen dítě na péči druhého rodiče řádně připravit, péči druhého rodiče o dítě řádně umožnit a při výkonu práva o dítě pečovat v potřebném rozsahu s druhým rodičem spolupracovat.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 889 o.z.:

~~Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se musejí zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte k oběma rodičům nebo co výchovu dítěte ztěžuje. Brání-li rodič, který má dítě v péči, bezdůvodně trvale či opakovaně druhému rodiči ve styku s dítětem, je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o tom, který z rodičů má mít dítě ve své péči.~~

(1) Nežijí-li rodiče dítěte spolu, musí se zdržet všeho, co narušuje vztah dítěte ke druhému rodiči nebo co výchovu dítěte ztěžuje.

(2) Brání-li rodič bezdůvodně trvale či opakovaně druhému rodiči v péči o dítě, je takové chování důvodem pro nové rozhodnutí soudu o úpravě poměrů dítěte.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 891 o.z.:

~~(1) Rodič, který má dítě v péči, a druhý rodič se spolu dohodnou, jak se rodič, který dítě v péči nemá, bude s dítětem stýkat. Nedohodnou-li se rodiče, nebo vyžaduje-li to zájem na výchově dítěte a poměry v rodině, soud styk rodiče s dítětem upraví. V odůvodněných případech může soud určit místo styku rodiče s dítětem.~~

~~(2) Je-li to nutné v zájmu dítěte, soud omezí právo rodiče osobně se stýkat s dítětem, anebo tento styk i zakáže.~~

Nežijí-li rodiče dítěte spolu, má po dobu, kdy rodič o dítě pečuje, druhý rodič právo na nepřímý styk s dítětem a právo na informace o dítěti v přiměřeném rozsahu; ustanovení § 888 odst. 2 a § 889 odst. 1 se použijí obdobně.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

~~§ 907~~

~~(1) Soud může svěřit dítě do péče jednoho z rodičů, nebo do střídavé péče, nebo do společné péče; soud může dítě svěřit i do péče jiné osoby než rodiče, je-li to potřebné v zájmu dítěte. Má-li být dítě svěřeno do společné péče, je třeba, aby s tím rodiče souhlasili.~~

~~(2) Při rozhodování o svěřeni do péče soud rozhoduje tak, aby rozhodnutí odpovídalo zájmu dítěte. Soud přitom bere ohled na osobnost dítěte, zejména na jeho vlohy a schopnosti ve vztahu k vývojovým možnostem a životním poměrům rodičů, jakož i na citovou orientaci a zázemí dítěte, na výchovné schopnosti každého z rodičů, na stávající a očekávanou stálost výchovného prostředí, v němž má dítě napříště žít, na citové vazby dítěte k jeho sourozencům, prarodičům, popřípadě dalším příbuzným i nepříbuzným osobám. Soud vezme vždy v úvahu, který z rodičů dosud o dítě řádně pečoval a řádně dbal o jeho citovou, rozumovou a mravní výchovu, jakož i to, u kterého z rodičů má dítě lepší předpoklady zdravého a úspěšného vývoje.~~

~~(3) Soud při rozhodování o svěřeni dítěte do péče dbá rovněž na právo dítěte na péči obou rodičů a udržování pravidelného osobního styku s nimi, na právo druhého rodiče, jemuž dítě nebude svěřeno, na pravidelnou informaci o dítěti, dále soud bere zřetel rovněž ke schopnosti rodiče dohodnout se na výchově dítěte s druhým rodičem.~~

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 907 o.z.:

(1) Dohodnou-li se na tom rodiče, soud rozhodne, že dítě zůstává v péči obou rodičů, aniž by určoval rozsah péče o dítě každého z nich.

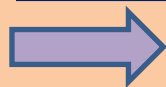
(2) Nerozhodne-li soud podle odstavce 1, určí rozsah péče o dítě každého z rodičů, a to s uvážením zájmu dítěte.

(3) Je-li to nutné v zájmu dítěte, může soud určit podmínky péče rodiče o dítě, zejména místo, kde smí či nesmí rodič o dítě pečovat, nebo osoby, které smějí, popřípadě nesmějí být při péči přítomny.

(4) Je-li to nutné v zájmu dítěte, může soud upravit nepřímý styk rodiče s dítětem nebo právo rodiče na informace o dítěti po dobu, po kterou o dítě pečuje druhý rodič, popřípadě určit i podmínky tohoto styku.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

Přechodné ustanovení

Rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do péče jednoho z rodičů, do střídavé péče nebo do společné péče podle § 907 zákona č. 89/2012 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, **není nabytím účinnosti tohoto zákona dotčeno**. Změna tohoto rozhodnutí je přípustná, půjde-li o změnu poměrů podle § 909 zákona č. 89/2012 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Další legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

5. V souvislosti s řešením problematiky neplacení výživného se navrhuje zavedení možnosti **postoupení pohledávky na výživné** jako rychlé cesty k prostředkům na výživu zejména v případě rodičů, kteří jsou sice dostatečně solventní, avšak odmítají výživné platit ze subjektivních důvodů. Dále se navrhuje stanovit zvýšenou sazbu úroku z prodlení při neplacení výživného. Některá navrhovaná opatření jsou předkládána také v návaznosti na Analýzu aktuálních otázek výživného, jejíž závěry byly schváleny usnesením vlády č. 343 ze dne 3. května 2017.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 921a o.z.:

(1) Splatnou peněžitou pohledávku výživného, o kterém rozhodl soud, lze za úplatu postoupit. Úplata se poskytuje pouze bezhotovostním převodem na účet u poskytovatele platebních služeb; k jinému ujednání se nepřihlíží. Postupník nabývá pohledávku teprve úplným poskytnutím úplaty.

(2) Postupitel neručí postupníkovi za dobytost pohledávky. Jde-li o pohledávku výživného pro nezletilé dítě, které nenabýlo plné svéprávnosti, neodpovídá postupitel postupníkovi ani za to, že pohledávka v době postoupení trvala, mohl-li postupník vědět, že je pohledávka nejistá nebo nedobytná. K ujednání odchylovajícímu se od ustanovení věty první nebo druhé v neprospěch postupitele se nepřihlíží.

(3) Ustanovení tohoto zákona omezující nakládání s pohledávkou výživného se na postoupenou pohledávku nepoužijí. Dlužník však nesmí vůči postupníkovi namítat své vzájemné pohledávky vůči postupiteli. Pohledávka výživného, která byla postoupena, smrtí oprávněné osoby nezaniká.

Další legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od **1. 1. 2026.**

6. Navrhují se některé dílčí změny v úpravě **předběžná úprava poměrů dítěte**. Vyjasněna by měla být otázka aktivní legitimace v úpravě speciálního předběžného opatření. Umožněno by mělo být nařízení speciálního předběžného opatření také soudem bez návrhu, ocitne-li se dítě ve vážné situaci a zároveň je možné jeho umístění do péče některé z osob v jeho přirozeném prostředí.

7. Nově upravena by měla být **obecná zatímní úprava poměrů ve věcech péče soudu o nezletilé**. Vyloučen by měl být dosavadní postup podle obecné právní úpravy předběžných opatření, který účastníkům negarantuje dostatečný prostor pro uplatnění jejich práv a dítěti adekvátní zatímní úpravu jeho poměrů. Nahradit by tuto úpravu měl nový institut **prozatímních rozhodnutí**.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 453 z.ř.s.:

Místní příslušnost

(1) K rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření je příslušný obecný soud navrhovatele. **K rozhodnutí o předběžném opatření, které má být nařízeno bez návrhu, je příslušný obecný soud dítěte. Není-li příslušný soud znám nebo nemůže-li včas zakročit, zakročí soud, v jehož obvodu se nezletilý zdržuje.**

(2) Je-li předběžné opatření nařízeno, soud předá po provedení jeho výkonu věc neprodleně soudu příslušnému podle § 467. Má-li soud, kterému byla věc předána, za to, že není soudem uvedeným podle § 467, předloží věc k rozhodnutí o příslušnosti svému nadřízenému soudu; tímto rozhodnutím je soud, jehož příslušnost byla určena, vázán

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

➔ navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 454 z.ř.s.:

Zahájení řízení

~~(1) Předběžné opatření, jímž má být nařízeno umístění dítěte mimo péči rodičů nebo péči osoby dítěti příbuzné nebo blízké, může soud nařídit jen na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí.~~

(1) Předběžné opatření může soud nařídit jen na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Předběžné opatření, jímž má být nařízeno umístění dítěte do péče rodičů nebo do péče osoby dítěti příbuzné nebo blízké, může soud nařídit i bez návrhu.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 462 z.ř.s.:

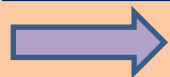
Zrušení Změna a zrušení předběžného opatření

(1) **Rozhodnutí o změně nebo zrušení předběžného opatření, na jehož základě bude dítě umístěno mimo péči rodičů nebo péči osoby dítěti příbuzné nebo blízké, může soud vydat jen na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí.** Rodiče nezletilého, orgán sociálně-právní ochrany dětí a opatrovník podle § 455 mohou **v ostatních případech** kdykoli soudu navrhnout zrušení předběžného opatření. O takovém návrhu musí soud rozhodnout bezodkladně, nejpozději do 7 dnů. Byl-li návrh zamítnut, může jej oprávněná osoba, neuvede-li v něm jiné důvody, opakovat až po uplynutí 14 dnů od právní moci rozhodnutí.

(2) O zrušení rozhoduje soud příslušný podle § 467. Ustanovení § 460 odst. 2 se použije přiměřeně.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

Prozatímní úprava poměrů dítěte

§ 465a

(1) Nevyžaduje-li situace nezletilého dítěte zásah do jeho poměrů postupem podle § 452, avšak je v zájmu dítěte, aby do jeho poměrů bylo zatímně zasaženo, vydá soud příslušný podle § 467 o poměrech dítěte prozatímní rozhodnutí. V prozatímním rozhodnutí soud zohlední dohodu rodičů.

(2) Na základě prozatímního rozhodnutí nelze dítě umístit mimo péči rodičů nebo osoby dítěti příbuzné nebo blízké, s výjimkou předání dítěte do péče budoucího osvojitele a svěření dítěte do předpěstounské péče.

(3) Pro zastoupení dítěte v řízení o vydání prozatímního rozhodnutí se § 469 použije obdobně.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

Prozatímní úprava poměrů dítěte

§ 465b

(1) Prozatímní rozhodnutí lze vydat v průběhu řízení ve věci samé nebo i před jeho zahájením. Řízení o prozatímní úpravě poměrů dítěte lze zahájit i bez návrhu, lze-li zahájit bez návrhu i řízení ve věci samé. Je-li vydáno prozatímní rozhodnutí před zahájením řízení, stanoví soud navrhovateli lhůtu k podání návrhu na zahájení řízení ve věci samé nebo toto zahájí i bez návrhu.

(2) Prozatímní rozhodnutí lze vydat, jen byla-li všem účastníkům, včetně nezletilého, poskytnuta možnost se vyjádřit.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

Prozatímní úprava poměrů dítěte

§ 465g

(1) O prozatímní úpravě poměrů dítěte soud rozhodne bez zbytečného odkladu po zahájení řízení o vydání prozatímního rozhodnutí, nejpozději však do 3 měsíců.

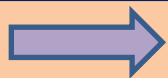
(2) Prozatímní rozhodnutí je vykonatelné vyhlášením, nebo, nedošlo-li k vyhlášení, vydáním, není-li určen pozdější okamžik.

(3) V prozatímním rozhodnutí určí soud trvání prozatímního rozhodnutí na dobu nezbytně nutnou, která nesmí přesahovat 3 měsíce od jeho vykonatelnosti. Pro prodloužení doby trvání se § 460 použije obdobně.

(4) Proti rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o návrhu na vydání prozatímního rozhodnutí, není odvolání přípustné. Proti rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o prodloužení doby jeho trvání, je odvolání přípustné. Pro řízení před odvolacím soudem se § 465f použije obdobně.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

Prozatímní úprava poměrů dítěte

§ 465j

Společné ustanovení

Předběžná a prozatímní úprava poměrů dítěte předběžným opatřením podle občanského soudního řádu je vyloučena. Na prozatímní úpravu poměrů dítěte se ustanovení občanského soudního řádu o předběžném opatření vedle ustanovení tohoto zákona nepoužijí.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

 navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

Prozatímní úprava poměrů dítěte

Přechodné ustanovení

Řízení o předběžném opatření podle § 76 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve věcech péče soudu o nezletilé zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, včetně změny nebo zrušení takto nařízeného předběžného opatření, se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

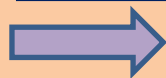
navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

8. Zastoupení dítěte kolizním opatrovníkem v řízení týkajícím se úpravy jeho poměrů a v řízení péče soudu o nezletilé obecně by již **nadále nemělo být obligatorní**. Požadavek na takové zastoupení by se neměl uplatnit pro řízení, která byla rodiči zahájena podle obsahu návrhu a k němu přiloženého stanoviska druhého rodiče ve vzájemné shodě o obsahu dohody o úpravě poměrů nezletilého. V těchto řízeních by mělo být dítě zastoupeno rodiči.

9. Nastavení soudních poplatků má podporovat smírné a rychlé způsoby řešení záležitostí manželů a dítěte.

Legislativní změny

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 728)

navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

§ 469 z.ř.s.:

Zastoupení

(1) Dítě je v řízení zastoupeno opatrovníkem, kterého soud pro řízení jmenuje. Opatrovníkem soud jmenuje zpravidla orgán sociálně-právní ochrany dětí.

(2) Opatrovníkem nelze jmenovat orgán sociálně-právní ochrany dětí, který podal návrh na zahájení řízení.

(3) Ustanovení odstavce 1 neplatí pro řízení podle § 468 odst. 2. V těchto řízeních má nezletilý plnou procesní způsobilost.

(4) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije pro řízení, která byla rodiči zahájena podle obsahu návrhu a k němu přiloženého stanoviska druhého rodiče ve vzájemné shodě o obsahu dohody o úpravě poměrů nezletilého. V těchto řízeních je dítě zastoupeno zákonným zástupcem, a jsou-li jimi rodiče, pak oběma rodiči nebo podle jejich volby jedním z nich. Soud však jmenuje dítěti opatrovníka podle odstavce 1, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi rodičem a dítětem nebo mezi dětmi týchž rodičů, anebo pokud o to dítě požádá; o právu jmenovat dítěti opatrovníka musí být dítě rodiči poučeno.

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) → schválen v Poslanecké sněmovně ve 3. čtení, navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.

Hlavní změny:

- Rozšiřuje se možnost **ukládání peněžitého trestu**, který bude zásadně možné uložit za kterýkoliv trestný čin, však nebude možné ho uložit samostatně u závažných trestných činů (např. znásilnění, týrání svěřené osoby, týrání osoby žijící ve společném obydlí apod).
- Trestný čin **zanedbání povinné výživy** bude omezen pouze na postih těch případů, kdy neplněním vyživovací povinnosti bude vyživovaná osoba vystavena nebezpečí nouze.
- Dochází ke snížení trestního postihu u samozásobitelů konopí a podobných „měkkých drog“ a snížení postihu za nedovolenou výrobu a jiné nakládání s drogami pro jiného.
- V § 283a trestního zákoníku se upravuje nová skutková podstata trestného činu „Nedovolená výroba a jiné nakládání s konopím.“
- Zakotvuje se nová **zásada restorativní justice**, podle které mají orgány činné v trestním řízení dbát v průběhu celého řízení na to, aby byly vytvářeny podmínky pro dobrovolnou a aktivní účast poškozeného a obviněného při řešení následků trestného činu a napravení vztahů zasažených trestným činem, zejména ve vhodných případech využití mediace.

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) **navrhovaná účinnost od 1. 1. 2026.**

Na základě pozměňovacích návrhů bylo do návrhu zákona doplněna úprava tzv. **dětského certifikátu**, a to s účinností od 1. 1. 2027:

- Půjde o zvláštní evidenci v rámci rejstříku trestů - tzv. **evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi**, v níž bude proveden záznam v případě, kdy dojde k odsouzení pro trestný čin, v jehož důsledku může pachatel představovat riziko pro práci s dětmi.
- **V případě odsouzení pachatele za vyjmenované trestné činy bude rozhodnutí soudu obsahovat výrok o záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi automaticky**, aniž by bylo třeba prokazovat rizikovost pachatele, která je presumována, ledaže by bylo v průběhu řízení, typicky na základě iniciativy stran, prokázáno, že záznam proveden být nemá, protože pachatel není „pro děti rizikový“.
- U ostatních úmyslných trestných činů bude záznam proveden na základě rozhodnutí soudu – to umožní individuálně zhodnotit potřebu provedení záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi i u dalších osob, které spáchaly jiné trestné činy, které sice přímo nebyly násilného charakteru nebo nebyly spojeny se sexuálním zneužitím oběti, ale přesto je pachatel do budoucna rizikový (např. v případě odsouzení za trestný čin výtržnictví, který spáchá osoba odhalující své pohlavní orgány na veřejnosti, přičemž znalecký posudek poukáže na riziko násilného chování vůči dětem).

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) → navrhovaná účinnost od **1. 1. 2026**.

Na základě pozměňovacích návrhů bylo do návrhu zákona doplněna úprava tzv. **dětského certifikátu**, a to s účinností od 1. 1. 2027:

- Záznam o spáchaných trestných činech se v nově zaváděné evidenci povede po celou dobu, kdy jsou záznamy o osobách v rejstříku trestů vedeny, pouze u trestných činů s horní hranicí trestní sazby nižší než 5 let bude záznam časově omezen (20 let od odsouzení) – tuto dobu nebude možné nijak zkrátit.
- Výrok o záznamu v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi není výrokem o trestní sankci, ale jde o „vedlejší výrok soudu“, který má buď deklaratorní nebo konstitutivní charakter.
- V evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi **budou vedeny i údaje o osobách pravomocně odsouzených před nabytím účinnosti nové právní úpravy**, přičemž časové omezení rokem 2005 je navrhováno s ohledem na technické možnosti, neboť v předchozím období byla evidence Rejstříku trestů vedena v listinné podobě; v tomto směru bude právní úprava působit retroaktivně, což je možné obhájit tím, že nejde o trestní sankci .

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) → navrhovaná účinnost od **1. 1. 2026**.

Na základě pozměňovacích návrhů bylo do návrhu zákona doplněna úprava tzv. **dětského certifikátu**, a to s účinností od 1. 1. 2027:

- V případě žádosti o výpis nebo opis z rejstříku trestů podané za účelem výkonu profesní nebo organizované dobrovolné činnosti, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi, **bude vydán příslušnému orgánu nebo osobě zvláštní výpis nebo opis vydávaný pro práci dětmi**, tj. opis nebo výpis vydávaný s přílohou obsahující údaje z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi
- V příloze opisu nebo výpisu bude uvedeno, **zda se osoba, které se opis nebo výpis týká, dopustila trestného činu (popř. činu jinak trestného), v jehož důsledku může představovat riziko pro práci s dětmi.**
- Opis nebo výpis vydávaný pro práci s dětmi tedy bude zvláštním druhem výpisu nebo opisu; způsoby, ak jej bude možné získat (na CZECHpointech, na Ministerstvu spravedlnosti, přes portál občana), jeho zpoplatnění apod., jsou totožné jako u „standardních“ výpisů.
- O opis nebo výpis bude moci požádat osoba, které se týká (což se předpokládá v soukromoprávních vztazích, v zaměstnaneckých vztazích, v zájmových kroužcích apod.), popř. **bude moci být vyžádán, pokud tak stanoví zákon (včetně ZSPOD).**

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) **navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.**

➤ Zákon o Rejstříku trestů a evidenci přestupků:

§ 9d

Evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi

(1) V evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi jsou evidovány údaje o osobách, které se dopustily úmyslného trestného činu nebo činu jinak trestného, za podmínky, že

a) osoba byla pravomocně odsouzena za trestný čin vraždy (§ 140 trestního zákoníku), těžkého ublížení na zdraví (§ 145 trestního zákoníku), ublížení na zdraví podle § 146 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, obchodování s lidmi podle § 168 odst. 1 písm. a) nebo § 168 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, znásilnění (§ 185 trestního zákoníku), sexuálního útoku (§ 185a trestního zákoníku), sexuálního nátlaku (§ 186 trestního zákoníku), pohlavního zneužití (§ 187 trestního zákoníku), zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193 trestního zákoníku), týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 2 nebo 3 trestního zákoníku nebo týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 2 nebo 3 trestního zákoníku anebo spáchala čin jinak trestný, který naplňuje znaky některého z těchto trestných činů, pokud soud nerozhodne, že záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi nemá být proveden, neboť vzhledem k okolnostem případu nebo osobě pachatele nehrozí nebezpečí, že se pachatel v souvislosti s činností, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi, dopustí takového trestného činu nebo činu jinak trestného vůči dítěti, nebo...

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o Rejstříku trestů a evidenci přestupků:

§ 9d

Evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi

(1) V evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi jsou evidovány údaje o osobách, které se dopustily úmyslného trestného činu nebo činu jinak trestného, za podmínky, že ..

b) osoba byla pravomocně odsouzena za jiný úmyslný trestný čin neuvedený v písmenu a) nebo spáchala čin jinak trestný, který naplňuje znaky takového trestného činu, pokud soud rozhodne, že záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi se provede, neboť vzhledem k okolnostem případu nebo osobě pachatele hrozí nebezpečí, že se pachatel v souvislosti s činností, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi, dopustí vůči dítěti trestného činu uvedeného v písmenu a) nebo činu jinak trestného, který naplňuje znaky některého z těchto trestných činů.

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) → navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o Rejstříku trestů a evidenci přestupků:

§ 9d

Evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi

(2) Soudy neprodleně zasílají ministerstvu zprávu o nutnosti provést záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi, který se týká osob, které spáchaly čin jinak trestný. V této zprávě se uvede označení soudu, spisová značka, pod kterou se řízení vede, a doba, po kterou má být záznam veden.

(3) Záznam je v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi veden, týká-li se

a) osoby, která spáchala trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody nejméně 5 let, 100 let od jejího narození, jde-li o fyzickou osobu, nebo od pravomocného odsouzení, jde-li právnickou osobu,

b) osoby, která spáchala trestný čin s horní hranicí trestní sazby odnětí svobody nižší než 5 let, po dobu 20 let a

c) fyzické osoby, která se dopustila činu jinak trestného, po dobu stanovenou soudem.

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o Rejstříku trestů a evidenci přestupků:

§ 14a

Poskytování údajů z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi

(1) Výpis nebo opis vydávaný pro práci s dětmi je výpis nebo opis vydávaný s přílohou obsahující údaje z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi, kterými jsou označení soudu a spisová značka, pod kterou se řízení vedlo.

(2) Ministerstvo vydá na žádost opis vydávaný pro práci s dětmi

a) Kanceláři prezidenta republiky, týká-li se opis osoby, ohledně níž Kancelář prezidenta republiky provádí řízení o jmenování nebo podání návrhu na jmenování do funkce prezidentem republiky, nebo

b) **jinému orgánu nebo osobě, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis.**

(3) Ministerstvo vydá výpis vydávaný pro práci s dětmi, který se týká fyzické osoby, na žádost

a) soudu nebo státního zastupitelství pro potřeby jiného než trestního řízení,

b) osobě, které se výpis týká, nebo po předložení plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele i zmocněnci této osoby nebo v rámci poskytování právní pomoci této osobě advokátovi, nebo

c) **jinému orgánu nebo osobě, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis.**

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o Rejstříku trestů a evidenci přestupků:

§ 14a

Poskytování údajů z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi

(4) Ministerstvo vydá výpis vydávaný pro práci s dětmi, který se týká právnické osoby, kterékoli osobě na její písemnou žádost.

...

(6) Údaje z evidence skutečností důležitých pro práci s dětmi jsou dále obsaženy v příloze výpisu vydávaného na žádost podanou pro účely výkonu profesní nebo organizované dobrovolné činnosti, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi, a to i v případě, jde-li o výpis vydávaný podle § 16e odst. 2 na žádost příslušného orgánu jiného členského státu Evropské unie⁶⁾ nebo Spojeného království (dále jen „příslušný orgán“) podanou pro tyto účely.

(7) Žádost o výpis nebo opis vydávaný pro práci s dětmi se považuje za žádost podávanou pro účely výkonu profesní nebo organizované dobrovolné činnosti, která zahrnuje přímý a pravidelný kontakt s dětmi.

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí:

§ 4

(4) Činnost v orgánu uvedeném v odstavci 1 a odstavci 2 písm. a) až c) spočívající v přímém a pravidelném kontaktu s dětmi může vykonávat pouze ten, kdo nemá záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi vedené Ministerstvem spravedlnosti. Osoba uvedená ve větě první předloží tomuto orgánu před zahájením činnosti výpis z rejstříku trestů vydávaný pro práci s dětmi ne starší než 3 měsíce.

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí:

§ 23e

(1) Za bezúhonného se pro účely zařazení do evidence žadatelů nepovažuje ten, **kdo má záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi vedené Ministerstvem spravedlnosti a ten**, kdo byl pravomocně odsouzen pro některý z trestných činů proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti, pro některý z trestných činů proti rodině a dětem, pro některý z trestných činů proti lidskosti, pro trestný čin, jehož znakem skutkové podstaty je úmysl umožnit nebo usnadnit spáchání teroristického trestného činu, účasti na teroristické skupině, financování terorismu, podpory a propagace terorismu podle § 312e odst. 3 trestního zákoníku nebo vyhrožování teroristickým trestným činem, a dále pro trestný čin vraždy, vraždy novorozeného dítěte matkou, účasti na sebevraždě, těžkého ublížení na zdraví, mučení a jiného nelidského a krutého zacházení, nedovoleného přerušení těhotenství bez souhlasu těhotné ženy, obchodování s lidmi, svěření dítěte do moci jiného, zbavení osobní svobody, omezování osobní svobody, zavlčení, loupeže, braní rukojmí, vydírání, útisku, obecného ohrožení, ~~nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy~~ **neoprávněné výroby a jiného nakládání s omamnými nebo psychotropními látkami, s rostlinami nebo houbami je obsahujícími nebo s jedy**, šíření toxikomanie, vlastizrady spáchané formou teroristického útoku nebo teroru, teroristického útoku, teroru, účasti na teroristické skupině, financování terorismu, ...

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí:

§ 23e

(2) Posouzení spolehlivosti žadatele spočívá v posouzení dalších osobnostních předpokladů žadatele pro péči o dítě; přitom se přihlíží též k odsouzením za trestné činy neuvedené v odstavci 1, k již zahlazeným odsouzením a k opisu z evidence přestupků.

(3) Za účelem zjištění bezúhonnosti podle odstavce 1 a spolehlivosti podle odstavce 2 si krajský úřad vyžádá podle ~~zvláštního právního předpisu^{28a)}~~ **zákona o rejstříku trestů a evidenci přestupků** opis z rejstříku trestů **vydáváný pro práci s dětmi** a opis z evidence přestupků.

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) → navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí:

§ 30

(3) Při vydávání závazného stanoviska podle odstavce 1 obecní úřad obce s rozšířenou působností přihlíží zejména k rodinnému a sociálnímu prostředí, v němž bude dítě pobývat, a individuálnímu plánu ochrany dítěte, je-li zpracován. V případě pobytu dítěte u jiných fyzických osob než rodičů, prarodičů nebo sourozenců, se posuzuje jejich bezúhonnost podle § 23e odst. 1, přičemž se obdobně přihlíží k jejich spolehlivosti podle § 23e odst. 2. Za účelem doložení bezúhonnosti a spolehlivosti takové osoby si ~~může obecní úřad obce s rozšířenou působností vyžádat podle zvláštního právního předpisu^{28a)} opis z rejstříku trestů~~ **obecní úřad obce s rozšířenou působností vyžádá podle zákona o rejstříku trestů a evidenci přestupků opis z rejstříku trestů vydávaný pro práci s dětmi a opis z evidence přestupků; o skutečnosti, že si vyžádal opis z rejstříku trestů a opis z evidence přestupků, tuto osobu bez zbytečného odkladu vyrozumí.**

Legislativní změny

Návrha zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 861) → navrhovaná účinnost od 1. 1. 2027.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí:

§ 49

(10) ~~Za bezúhonné se pro účely vydání pověření považují fyzická osoba a právnická osoba, které nebyly pravomocně odsouzeny pro úmyslný trestný čin ani nebyly nepovažují fyzická osoba a právnická osoba, které byly pravomocně odsouzeny pro úmyslný trestný čin nebo byly pravomocně odsouzeny pro trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s vykonáváním činností srovnatelných s činnostmi vykonávanými při poskytování sociálně-právní ochrany, a osoby, které mají záznam v evidenci skutečností důležitých pro práci s dětmi vedené Ministerstvem spravedlnosti; je-li proti žadateli nebo fyzickým osobám, které jsou v žádosti o vydání pověření uvedeny jako fyzické osoby, které budou přímo sociálně-právní ochranu poskytovat, vedeno trestní stíhání pro trestný čin uvedený v části věty před středníkem, řízení o vydání pověření krajský úřad přeruší. Při posuzování bezúhonnosti krajský úřad nepřihlíží k zahlázení odsouzení podle zvláštního právního předpisu nebo k rozhodnutí prezidenta, v jejichž důsledku se na osobu hledí, jako by nebyla odsouzena⁸⁷⁾. Za účelem doložení bezúhonnosti si krajský úřad vyžádá ~~opis z rejstříku trestů podle zvláštního právního předpisu~~ **podle zákona o rejstříku trestů a evidenci přestupků opis z rejstříku trestů vydávaný pro práci s dětmi.**~~

Judikatura – kolizní opatrovnictví

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 3. 2025 sp. zn. I.ÚS 2891/24 - Odvolání nezletilého proti rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy

- Podle § 469 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních nemůže být orgán sociálně-právní ochrany dětí jmenován kolizním opatrovníkem nezletilého v řízení, které bylo zahájeno na základě jeho návrhu. Přestože je úkolem kolizního opatrovníka především hájit nejlepší zájem dítěte [viz náleze ze dne 19. února 2014 sp. zn. I. ÚS 3304/13 (N 18/72 SbNU 217), bod 46], **pakliže inicioval řízení, může mít jako kolizní opatrovník tendence prosazovat to, co navrhoval.** Nemusí pak tedy dostatečně hájit zájmy nezletilého a může svým postojem přitom významně ovlivnit nejen postup v řízení, ale i samotný náhled soudu na to, co považuje za nejlepší zájem dítěte. Zároveň nevhodnost, či dokonce nemožnost kumulace těchto postavení plyne i z obecných procesních souvislostí - **někdo, kdo je účastníkem řízení, nemůže současně zastupovat v řízení jiného účastníka,** pokud se tedy nejedná o případ, kdy je jím zplnomocněn [viz náleze ze dne 23. prosince 2015 sp. zn. I. ÚS 1244/15 (N 222/79 SbNU 569), popř. ŠÍNOVÁ, Renáta. Ke jmenování kolizního opatrovníka v řízení ve věcech péče o nezletilé po novelizaci § 469 ZŘS. Právní rozhledy, 2017, č. 23-24, str. 829-834].

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 3. 2025 sp. zn. I.ÚS 2891/24 - Odvolání nezletilého proti rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy

- Výše nastíněný účel normy plynoucí z § 469 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních, ve znění od 30. září 2017, je tedy potřeba brát v potaz při hodnocení přípisů, které orgány sociálně-právní ochrany zasílají soudům a "iniciují" řízení ve věcech péče soudu o nezletilé. K tomu lze ostatně připomenout i pravidlo plynoucí z § 41 odst. 2 občanského soudního řádu, že se úkon posuzuje podle svého obsahu, i když je nesprávně označen. Tím spíše je potřeba toto zvažovat vzhledem k výše nastíněnému účelu normy, ale též vzhledem k principu zákazu obcházení zákona [srov. např. nález ze dne 24. dubna 2006 sp. zn. IV. ÚS 319/05 (N 89/41 SbNU 141)]. **Pakliže by tedy přípis orgánu sociálně-právně ochrany dětí (bez ohledu na to, zda je nazván podnět, či jakkoliv jinak) splňoval náležitosti návrhu a zjevně směřoval k zahájení určitého řízení, je potřeba jej tak i posoudit** (viz též KŘÍSTEK, A. § 17. In MACELA, M., HOVORKA, D., KŘÍSTEK, A., TRUBAČOVÁ, K., ZÁRASOVÁ, Z. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí: Komentář. Wolters Kluwer).

Judikatura – kolizní opatrovnictví

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 3. 2025 sp. zn. I.ÚS 2891/24 - Odvolání nezletilého proti rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy

- Pokud stát účastníkům řízení ustanoví bez ohledu na jejich vůli zástupce pro konkrétní řízení, byť i při sledování legitimních a obecně chvályhodných cílů, přebírá odpovědnost za způsob vedení tohoto zastoupení [viz též náleze ze dne 22. listopadu 2012 sp. zn. II. ÚS 194/11 (N 193/67 SbNU 319)]. V citovaném nálezu sp. zn. I. ÚS 3304/13 Ústavní soud dodal, že **v takové situaci zásadně nemůže stačit, pokud soud vedoucí řízení již nadále komunikuje pouze s ustanoveným opatrovníkem.** Pokud tomu tak je, soud tím fakticky zastoupenému účastníkovi upírá právo být přítomen jednání a vyjadřovat se ke své věci.
- **Soudy se nemohou bezvýhradně spolehnout na ustanoveného opatrovníka, že bude dodržovat všechny své výše zmíněné povinnosti a intenzivně se zastupovaným komunikovat, nýbrž je třeba dodržování daných povinností ověřovat.** Jde totiž o práva samotného účastníka. Není-li zástupce zvolen svobodnou vůlí účastníka, nelze bez dalšího říci, že procesní práva účastníka jsou beze zbytku garantována prostřednictvím zástupce. **Proto zůstává na odpovědnosti soudu, aby zajistil též možnost zastupovaného účastníka samého, a to i dítěte, účastnit se řízení a vyjádřit svůj názor k věci, pokud to není v rozporu s jeho nejlepšími zájmy.**

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 3. 2025 sp. zn. I.ÚS 2891/24 - Odvolání nezletilého proti rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy

- Na tyto judikurní závěry akcentující participační práva dítěte zřejmě reagoval zákonodárce i přijetím § 50b odst. 4 písm. b) občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 7. 2021, podle nějž se **písemnost doručuje kromě zástupci rovněž nezletilému účastníku, který dovršil patnácti let, je-li zastoupen zákonným zástupcem podle § 22 občanského soudního řádu.** Ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 9. března 2022 sp. zn. Cpjn 201/2021 Nejvyšší soud dovodil, že **uvedené ustanovení se použije i ve věcech opatrovnictví nezletilého dítěte a písemnosti se doručují též dítěti, které je účastníkem těchto řízení, jestliže v době doručování dovršilo patnáct let.**

Judikatura – kolizní opatrovnictví

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 3. 2025 sp. zn. I.ÚS 2891/24 - Odvolání nezletilého proti rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy

- Z judikatury Ústavního soudu a jeho přístupu k ústavním stížnostem nezletilých plyne, že **podání učiněné nezletilým účastníkem řízení, který nemá procesní způsobilost v plném rozsahu, není možno jednoduše ignorovat, ale musí být posouzeno prizmatem nejlepšího zájmu dítěte** [viz zejména náleze ze dne 4. prosince 2014 sp. zn. I. ÚS 1041/14 (N 217/75 SbNU 431), viz též výše citovaný náleze sp. zn. I. ÚS 3304/13, bod 68].
- Krajský soud se v napadeném rozsudku omezil na konstatování, že nezletilý stěžovatel byl v řízení zastoupen kolizním opatrovníkem, a proto nemohl sám podat odvolání. Soud již nezkoumal, zda je v nejlepším zájmu nezletilého podání odvolání s ohledem na samotný jeho obsah (viz též výše citovaný náleze sp. zn. I. ÚS 3304/13, bod 69). **Ústavní soud neshledává důvody, proč by podané odvolání mohlo být v rozporu se zájmy nezletilého stěžovatele, pokud je jeho důsledkem "pouze" to, že krajský soud musí přezkoumat rozsudek soudu prvního stupně s ohledem na argumenty přednesené nezletilým. Rozsudek okresního soudu byl navíc předběžně vykonatelný, takže ani v případném odložení nástupu do ústavní výchovy nemůže být spatřována žádná újma. V případě řízení ve věcech péče soudu o nezletilé ani nehrozí riziko v podobě povinnosti platit soudní poplatek a zásadně ani povinnosti náhrady nákladů řízení.**

Judikatura – kolizní opatrovnictví

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 3. 2025 sp. zn. I.ÚS 2891/24 -
Odvolání nezletilého proti rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy

- Pokud nezletilý nemá v řízení o nařízení ústavní výchovy právní zastoupení nad rámec kolizního opatrovnictví, je podle Ústavního soudu nezbytné k jeho názoru účinně přihlédnout. Vyjádří-li nezletilý svůj názor prostřednictvím opravného prostředku, nelze mu v tom bránit odmítnutím opravného prostředku bez jeho věcného projednání za předpokladu, že takové projednání není v rozporu s nejlepším zájmem dítěte.

- Z napadeného rozsudku krajského soudu vyplývá, že pro nezletilého stěžovatele mělo být jedinou možností obrany, aby za něj podal odvolání OSPOD jako jeho státem ustanovený kolizní opatrovník, který však považoval rozsudek okresního soudu za správný. **Pakliže měl nezletilý v době podání odvolání 14 let, nelze bez dalšího jím podané odvolání považovat za podané neoprávněnou osobou, zejména aniž by bylo zvažováno, zda je vůbec projednání odvolání v jeho nejlepším zájmu. To platí obzvláště v případě odvolání proti rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy, kterým může být významně zasaženo do práva na rodinný život podle čl. 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Úmluvy a do jisté míry i do práva na osobní svobodu podle čl. 8 Listiny.**

Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. 3. 2025 sp. zn. I.ÚS 2891/24

- Odvolání nezletilého proti rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy

- Nezletilý stěžovatel jasně a srozumitelně v řízení před obecnými soudy vyjadřoval, že chce zůstat se svou babičkou. Byl tak zřejmý i jeho nesouhlas s nařízením ústavní výchovy v návaznosti na rozsudek okresního soudu. Byť možná nemusel chápat přesné procesní postupy odvolacího řízení, zjevně rozuměl tomu, k čemu směřuje podané odvolání (viz též čl. 5 Úmluvy o právech dítěte postavený na principu rozvíjejících se schopností dítěte). V takové situaci proto nebyl důvod, aby odvolání nezletilého krajský soud neprojednal.
- **Ústavní soud doplňuje, že ani podústavní právo nestaví soud automaticky do situace, kdy by musel odmítnout procesní úkon učiněný nezletilým, protože není plně procesně způsobilý. Ustanovení § 20 odst. 1 občanského soudního řádu váže procesní způsobilost ke svéprávnosti, kterou podle § 31 občanského zákoníku nabývá člověk postupně s ohledem na rozumovou a volní vyspělost a přiměřeně příslušnému právnímu jednání.**

-

Působnost v oblasti pověření k poskytování SPOD

§ 178 odst. 2 správního řádu:

Nadřízeným správním orgánem orgánu obce se rozumí krajský úřad. Nadřízeným správním orgánem orgánu kraje se rozumí v řízení vedeném v samostatné působnosti Ministerstvo vnitra, v řízení vedeném v přenesené působnosti věcně příslušný ústřední správní úřad, popřípadě ústřední správní úřad, jehož obor působnosti je rozhodované věci nejbližší. Nadřízeným správním orgánem jiné veřejnoprávní korporace se rozumí správní orgán pověřený výkonem dozoru a **nadřízeným správním orgánem právnické nebo fyzické osoby pověřené výkonem veřejné správy se rozumí orgán, který podle zvláštního zákona rozhoduje o odvolání; není-li takový orgán stanoven, je tímto orgánem orgán, který tyto osoby výkonem veřejné správy na základě zákona pověřil.**

 Krajský úřad je nadřízeným správním orgánem vůči fyzickým a právnickým osobám pověřeným k poskytování sociálně-právní ochrany dětí v rozsahu, v jakém jsou tyto osoby pověřeny výkonem veřejné správy.

Působnost v oblasti pověření k poskytování SPOD

Fyzické a právnické osoby pověřené k poskytování sociálně-právní ochrany podle § 48 a násl. ZSPOD zásadně nejsou pověřeny výkonem veřejné správy a správní řád se proto na jejich činnost podpůrně nevztahuje, s výjimkou:

- 1. ředitele/ky ZDVOP, pokud v rámci výkonu soudních rozhodnutí rozhoduje o právech a povinnostech dítěte, rodičů nebo jiných dotčených osob ve věcech podle § 42aa odst. 2 písm. b) ZSPOD;*
- 2. doprovázející pověřené osoby, která namísto místně příslušného OÚ ORP uzavřela s osobou pečující nebo s osobou v evidenci dohodu o výkonu pěstounské péče jako veřejnoprávní smlouvu podle § 47b odst. 3 ZSPOD.*

Působnost v oblasti pověření k poskytování SPOD

§ 165 správního řádu:

Přezkoumání souladu veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy

(1) Soulad veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy lze přezkoumat z moci úřední. Strana veřejnoprávní smlouvy, která není správním orgánem, může dát podnět k provedení přezkumného řízení do 30 dnů ode dne, kdy se o důvodu zahájení přezkumného řízení dozvěděla.

(2) Veřejnoprávní smlouvu, která byla uzavřena v rozporu s právními předpisy, správní orgán zruší.

(3) Jestliže jsou v rozporu s právními předpisy jen některá ustanovení veřejnoprávní smlouvy, zruší se jen tato ustanovení, pokud z povahy veřejnoprávní smlouvy nebo z jejího obsahu anebo z okolností, za nichž byla uzavřena, nevyplývá, že je nelze oddělit od ostatních.

(5) U veřejnoprávních smluv uzavřených podle § 160 nebo § 161 je k přezkoumání souladu veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy příslušný správní orgán oprávněný řešit spor z veřejnoprávní smlouvy (§ 169 odst. 1) a u veřejnoprávních smluv podle § 162 správní orgán nadřízený správnímu orgánu, jehož souhlasu je třeba k uzavření veřejnoprávní smlouvy.

Působnost v oblasti pověření k poskytování SPOD

§ 167 správního řádu:

Změna obsahu veřejnoprávní smlouvy, výpověď a zrušení veřejnoprávní smlouvy

(2) Podá-li smluvní strana ze zákonem stanovených důvodů návrh na zrušení veřejnoprávní smlouvy a ostatní strany s ním vysloví souhlas, veřejnoprávní smlouva zaniká dnem, kdy písemný souhlas poslední ze smluvních stran došel smluvní straně, která návrh podala. Pokud bylo k uzavření veřejnoprávní smlouvy třeba souhlasu správního orgánu, vyžaduje se jeho souhlas i ke zrušení veřejnoprávní smlouvy.

(3) **Pokud některá ze stran se zrušením veřejnoprávní smlouvy nesouhlasí, může o zrušení veřejnoprávní smlouvy na žádost smluvní strany, která podala návrh podle odstavce 1, rozhodnout správní orgán příslušný podle § 169 odst. 1.**

Působnost v oblasti pověření k poskytování SPOD

§ 169 správního řádu:

Závazky z veřejnoprávních smluv

(1) Spory z veřejnoprávní smlouvy rozhoduje

a) Ministerstvo vnitra, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 160 a je-li alespoň jednou ze smluvních stran kraj nebo jsou smluvními stranami obce s rozšířenou působností; Ministerstvo vnitra věc projedná s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem,

b) příslušný krajský úřad, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 160 a jsou-li smluvními stranami obce, které nejsou obcemi s rozšířenou působností, nepřevzme-li věc Ministerstvo vnitra,

c) správní orgán, který je společně nadřízený smluvním stranám, jde-li o jinou veřejnoprávní smlouvu podle § 160; není-li takového správního orgánu, řeší spor v dohodě ústřední správní úřady nadřízené správním orgánům, které jsou nadřízeny smluvním stranám,

d) **správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který je stranou veřejnoprávní smlouvy, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 161**, nebo

e) správní orgán, který k jejímu uzavření udělil souhlas, jde-li o veřejnoprávní smlouvu podle § 162.

(2) Proti rozhodnutí vydanému podle odstavce 1 nelze podat odvolání ani rozklad.

Působnost v oblasti pověření k poskytování SPOD

Z ustanovení § 165, § 167 a § 169 ve spojení s § 178 odst. 2 správního řádu vyplývá, že krajský úřad jako nadřízený správní orgán je příslušný rozhodovat ve věci

- ***přezkoumání souladu veřejnoprávní smlouvy s právními předpisy v případě dohody o výkonu pěstounské péče, která byla uzavřena doprovázející pověřenou osobou;***
- ***zrušení dohody o výkonu pěstounské péče, kterou uzavřela doprovázející pověřená osoba, na základě návrhu jedné ze smluvních stran a z důvodu uvedených v § 167 odst. 1 správního řádu;***
- ***sporu o plnění závazků z dohody o výkonu pěstounské péče mezi doprovázející pověřenou osobou a osobou pečující/osobou v evidenci.***

Neodkladná péče – příslušnost, součinnost

§ 27a odst. 9 ZSPOD:

*(9) Osoba v evidenci **zajišťuje** neodkladnou péči o dítě též na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností **v případech podle § 15 odst. 1, § 16 odst. 1 a § 37 odst. 1**, a to zpravidla po dobu, než rozhodne soud o návrhu obecního úřadu obce s rozšířenou působností na nařízení předběžného opatření¹³⁾.*

Místní příslušnost OÚ ORP se řídí místem, kde se dítě nachází, jde-li o dítě uvedené v § 15 odst. 2, § 16 a § 37 odst. 2 (viz § 61 odst. 3 písm. a) ZSPOD).

 K žádosti o zajištění neodkladné péče je vůči osobě v evidenci místně příslušný OÚ ORP, v jehož obvodu se dítě v době učinění žádosti nachází, bez ohledu na místo trvalého pobytu dítěte a místo trvalého pobytu osoby v evidenci.

Děkujeme za pozornost!

